Број 31. У Новом Саду, у недељу 10. фебруара 1908. Година XLIII.

„Застава“ излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. а на три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул, бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Има ли разлике?

Често ће се чути, да између радикалне и самосталне странке нема никакве разлике, јер су им програми једнаки. Зато неки говоре, да је то чисто лична борба. Нема сумње, да су програми радикалне и самосталне странке многом слични. Но томе се не треба чудити Самосталци су просто преписали наш програм. Али на жалост они се написаног програма свог не држе, него раде баш противно Радикална и самостална странка баш се у томе разликују, што радикална странка свој програм озбиљно схваћа и извршује, а самостална странка обесила је свој програм о клин У делима се те две странке јако разликују. Ево и доказа.

Радикална странка је озбиљно приступила извршењу свог автономног програма. — Она је одлучно повела борбу за осигурање народних права и настала, да се искорени зло, а нарочито калуђерско арчење. Самосталци су се удружили са свима мрачњацима, којима су народна права трн у оку. За љубав тога да Валеријан Прибићевић постане професор богословије, одоше под скут Георгију Бранковићу и узеше у одбрану калуђере. Са последњег српског сабора побегоше да осујете рад у корист народа. Мађарског министра-председника Векерла молили су, да не потврди закључке српског народно-црквеног сабора. Ови су вољни сву власт у автономији, да предаду калуђерима и епископима. У том правцу говорио је у сабору Валеријан Прибићевић. На самосталском збору у Пакрацу рекао је Душан Поповић: „Камо среће да немамо те автономије?“ Сви су самосталци то одобравали Још су њихови листови назвали автономију шугавом,

Српска народна радикална странка пак сматра автономију тврдим бедемом народног живота. Она је наша светиња. Она чува нашу цркву и просвету. — Наша су стари потоцима лили крв за своје светиње, а ето нашло се жалосних Срба, којима је та светиња шугава.

То нису Срби, већ изроди. Није чудо, што су самосталци постали мрачњаци. Удружили су се са Политом и његовим либералима, које је српски народ одбацио. Удружили су се и са осталим мрачњацима, а не вели се забадава: с ким си, онакав си. Али и на политичком пољу разликују се јако обе странке. И зато има пуно доказа.

Српска народна радикална странка тражи потпуну равноправност и слободу за све. Она је противна сваком однарођивању, било то понемчавање, помађаривање и похрваћивање Она тражи, да се право српског народа, означено у српским захтевима, обезбеди Кад је видела, да хрватске странке не мисле искрено и да раде противно речкој резолуцији, напустила је то друштво. То је захтевао интерес и углед Српства. Неће и не сме више српски народ да буде ничији путунџија и да за друге вади кестење из ватре. А самосталци остадоше у коалицији и онда, када се хрватска странка права одрекла речке резолуције и отворено прогласила великохрватску мисао за свој програм, који хоће да прогута све Србе не само овде, него и у Босни и Херцеговини. Тај програм не признаје Србе. Они су остали у коалицији и онда, када је утврђено, да је Бадај забранио употребу наше ћирилице. Шта више раде, да Бадај буде изабрат. Они истичу за овоје кандидате људе, који немају српског осећаја, него су се истицали као Хрвати. Они препоручују Србима, да гласају и за кандидате хрватске странке права, и онда, кад им је Србин противкандидат. Препоручују Србима да бирају оне, који не признају Српство и траже Велику Хрватску. За њих је све училиште и позориште чисто хрватско, а не земаљско. Они новцем помажу друштва за похрваћивање.

Радикална странка бори се у Угарској за права српског народа, па ће се борити и у Хрватској и Славонији. Она делима то посведочава. Јасно је дакле, да је између радикала и самосталаца грдна разлика. Радикали су борци за Српство против свих шовиниста, а самосталци су прости измећари великохрватске мисли. То види сав поштен свет српски.

=

Изборна борба у Хрватској и Славонији.

Бачинци, 20. фебруара. Данас нам је дошао у нашу средину већ одавно жељно очекивани кандидат наше странке надшумарник Паја Баришић. На збору искупило се просто цело село. Наш кандидат срдачно поздрављен развио је програм. Искреност и скромност нашега кандидата, његово озбиљно и стварно разлагање учинило је на бираче најбољи утисак. Наши Бачинци гласаће осим господина попе Буте листом за Пају Баришића, па смо се слатко насмејали његовом допису из Бачинаца, да смо ми сви за Душана Поповића. — Г. попа мисли, да смо за њега за то, што смо га мирно саслушали. Нисмо ми као они заведени сиромаси на Удбини, да пуцамо на наше противнике. После господина Паје Баришића говорио је наш посланик на црквеном сабору др. Рокнић, да положи пред својим бачиначким бирачима рачун о своме саборском раду. Г. попа се томе противио, али сада настаде граја: чујмо дра Рокнића. Наш посланик је сада опширно говорио о саборском раду, о потврђеним уредбама, и напослетку о итебејском зајму. Душан Поповић је баш ради тога зајма највећма грмио на радикале, па је нужно било, да се каже права истина о томе зајму. Наш попа је обећао, да ће одговорити дру Рокнићу, али је нашао за добро да не каже ништа, и то је најпаметније, што је могао урадити. И тако смо ми сигурни, да ће наш омиљени, честити, озбиљни Паја Баришић бити изабран великом већином. Жалосно је у нашем селу само то, да нам код нашег г. попе, који се бави само високом политиком, оде село у Назарене. То код савесног попа не би смело бити.

*

Ердевик. Журим се, да Вам јавим најновији самосталски нитковлук. На Три Јерарха дошао нам је и пети кандидат за посланика позната шаљивчина и комендијаш чика Ђура Гргуров са сином нашега попа г. Гигом. Господа су била весела, и отишли у словачку читаоницу, да упецају нашу браћу Словаке Ови се већ били обећали нама, да ће с нама заједно гласати за нашега кандидата, то су господа самосталска врло добро знала, па су ево употребили једну гадну смицалицу, да одврате браћу Словаке од нас. Бингулска српска црквена општина води процес са бингулском земљишном заједницом ради шуме од преко сто ланаца. Ту шуму ужива српска општина од памтивека, и од ње се управо издржава. Земљишна заједница, у којој има и Словака, Немаца и Мађара, тражи ту шуму за себе. И сада је самосталски кандидат обећао Словацима, да ће он већ израдити, да шуму не добије српска црквена општина, него заједница, и с тим лудим обећањем задобио је Словаке. То је лепо од једног самосталског кандидата странке, која каже, да је српска! Но и тако обећање је лудом веровање. Чија ће бити шума решиће суд, а ни чика Ђура ни радикални кандидат. Чудимо се словачком попу и учитељу у Бингули, да се дали таким лудим обећањима заварати. Самосталци канда истичу свога кандидата само за Ердевик, Љубу и Бингулу, јер шидски самосталци др. Емил Костић и поп Милошевић раде свим силама за социјалисту, дакле самосталци у истом котару раде и за самосталца и за социјалисту, а званични кандидат коалиције је напредњак Анцел. Оваког политичког швиндла и непоштења још није било на свету.

*

Из хртковачког среза. У нашем срезу освануше плакати: „Живио др. Васа Вукадиновић, кандидат српске народне самосталске странке и јуначке хрватско-српске коалиције.“ Дакле коалиција је јуначка а самостална странка дечачка. Мађари још увек чекају, да Вукадиновић одштампа у „Србобрану“ свој говор. На то могу још дуго чекати, али и Вукадиновић ће дуго чекати на њихове гласове. Плакати „Живио др. Ивић, кандидат српске народне странке“ изазвао смеј, јер је опште мишљење, да је неко хтео да се шали.

*

Буде побегао из Јарка. Пишу нам из Јарка, да је тамо дошао одушевљени Хрват Буде Будисављевић, па како није видео ни једну хрватску заставу побегао је без „С Богом остај!“ Његово хрватско срце растужило се, али наше му суве не помогоше.

*

Из нуштарског среза. Барон Ђура Рајачић одступио је од кандидатуре у нуштарском срезу, јер се уверио, да нема изгледа. Самосталци раде на томе, да онемогуће избор хрватскога напредњака Божића. Да би поцепали српске гласове истичу дра Лазу Николића, који нема изгледа, да буде изабрат. Сличне наде и Шиду. Но Срби се неће дати обманути, већ ће гласати само за српског радикалног кандидата.

*

Спустили су дурбин. Још доскора разметали су се коалиционаши, да ће добити апсолутну већину на изборима посланика. Загребачке „Novosti“ признају, да изгледи коалиције нису таки, да би могла добити апсолутну већину. Неће је добити ни код других избора — све дотле, док се не уведе опште бирачко право: То је оно: не лиши магарче... Као што се види, коалицијонаши су спустили дурбин.

*

Из митровачког изборног среза. Пештански „Мађаросаг“ доноси допис из Митровице, у ком описује, како хрватско-славонски чиновници раде за коалиционаше. Не само што присиљавају потчињене чиновнике да гласају за коалицију, него и сами агитују. Председник митровачког судбеног стола, Бенековић, заповедио је потчињеним чиновницима да гласају за коалицију и да кортешују. Њега је Бадај поставио за председника суду. Србе чиновнике хоће да застраше вешћу, да ће коалиција помоћу Векерла и бечких кругова доћи на владу, па им прете, ако гласају за радикале. Подбан Николић објавио је у Земуну, да ће уништити радикалну странку. А заборавио је, да је тврд орах воћка чудновата, не сломи га а поломи зубе.

*

Јарак. Дуго смо исчекивали кандидата српске народне радикалне странке за изборни котар хртковачки у особи дра Николе Ђурђевића. Но као што смо извештени није намерио наше село тако доцне походио, но разлог тому беше: нешто елементарне непогоде а нешто народни послови!

Ми очекивасмо дра Ђурђевића; али изненада 4. (17.) дођоше нам незвани гости самосталци под вођством дра Душана Поповића, дра Мојића да прикажу наше дете, дра Вукадиновића.

Ми окушани радикали нисмо ни главе окренули нит му збор хтедосмо походити, али уз Иванчевића, рођака Вукадиновића и неколико његових пријатеља оде и неколико наших млађих чланова да чују каквом ће се неистином у нашем селу послужити.

Први поче др. Вукадиновић, а кад га наш један члан упита: Шта ће на загребачком сабору заступати гледе српског народа? А он се збуни па више ни беле. Поћута и уклони се. За тим др. Мојић задрема од силног узбуђења и раздрагности говора свога кандидата тако, да мал са столице не паде; неки који га познаваху изведоше га напоље у двориште да се мало разоноди. Тада узе реч др.

један општи споразум, који би се протезао на сва нерешена политичка питања, како у Азији тако и у Европи.

Прослава Димитрија Спасића.

Јуче је у српском народном позоришту прослављена на врло свечан начин 25 годишњица Димитрија Спасића, члана српске народне позоришне дружине. У име управног одбора поздравио је слављеника Тона Хаџић У име одбора Новосађана за приређивање народних забава и поучних и забавних села поздравио је слављеника др. Лаза Бајић и предао му леп сребрн лаворов венац са натписом: Уметнику слављенику Димитрију Спасићу Нови Сад 8 фебр. Одбор за приређивање народних забава и т. д У свом кратком говору истакао је др. Лаза Бајић слављеника не само као уметника, већ и карактер човека и искрена пријатеља. Мала Ђиријева предала му је кутију у којој су лепо поређани дукати, поклони новосадских грађана. Сликар Јорговић израдио је врло лепу слику слављеникову, окружио је лаворовим венцем и са неколико топлих речи умолио га да прими тај дарак као знак пријатељства и поштовања. Тона Хаџић предао је слављенику поклон Суботичана лепу сребрну кутију за дуван, жигице и цигаршиц. Мали син фотографа Јовановића предао је слику слављеникову, коју је његов отац израдио. Пера Добриновић предао је поклон Душана Матића сребрну кутију за дуван и котарицу цвећа од женске омладине. Андра Лукић предао је у име позоришне дружине венац. Милан Матејић предао је од млађих чланова позоришне дружине врло леп венац са лепом траком. Матејић је у свом топлом дирљивом говору истакао да је дарак скроман, јер је позоришна омладина сирота и јадно награђена. Но и многи великан могао би позавидети слављенику на том признању, јер је оно жарко, искрено, из свег срца, из дубине душе. Истакао је слављеника као челик карактера, правог човека и искреног, пожртвованог пријатеља позоришне омладине. Слављеник се свима топло захвалио а нарочито својим млађим друговима. Излишно је спомињати да је публика за време целе представе бурно поздрављала слављеника. После представе новосадска омладина са омладином позоришне дружине изнела је слављеника на рукама, метула га на каруце, испрегла коње и сама одвукла до гостионице „Липе где му је приредила свечан банкет. Томе су присутни били и врло многи пријатељи слављеникови.

Необавештеност или незнање?

Београдски „Трговински Гласник“ позвао је са своје необавештености о приликама изван Србије. У 31. броју хвали говор хрватско-славонског делегата Боже Винковића, у ком вели да у Босни и Херцеговини живи српско-хрватски народ. „Трговински Гласник“ доноси то без примедбе. То је врло жалосна појава. Молимо уредништво тог листа да нам објасни: зашто се хрватско име није спомињало у Босни и Херцегсвини пре окупације? Ако има доказа, да је тамо било Хрвата и пре, нека их изнесе. Упозорујемо га пак на писање „Наје Фреје Пресе“, у ком се признаје, да је вештачким начином створено Хрватство у тим земљама. Ако у Босни и Херцеговини живи српско-хрватски народ, онда је исти народ и у Србији. Према томе имали би Старчевићанци право, да и Србију уврсте у оквир Велике Хрватске. Још вели „Трговински Гласник“, да је независним хрватским листовима забрањен улазак у Босну и Херцеговину. Молимо, да нам се саопште имена тих хрватских листова. Ми знамо, да је Супилов лист пуштен у те земље и да се хрватски листови намећу тамо нарочито муслиманима. Хтели би да знамо: пише ли „Трговински Гласник“ овако из незнања или необавештености?

Шеф пруге као разбојник.

Већи део оних убистава, што се посведневно дешавају у Русији, без сумње није дело политичког незадовољства, већ дело разбојништва. Разбојници су се организисали и размилили по целој држави, па убијају, харају и пљачкају. Из Петрограда јављају, да је шеф управе на железничкој прузи Москва—Казан Жуванов ухапшен. Испоставило се, да је био члан једне врло разгранате разбојничке чете која је силна недела починила под предвођењем Жуванова и железничко друштво оштетило са више милијона рубаља

Брзојави „Застави“

Стигли 9. фебруара.

Радић затворен.

Загреб. Вођа хрватске сељачке странке Стјепан Радић јуче је затворен.

Главни уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваров

Трговина.

НОВИ САД, 8. фебруара 1907. године.

Пшеница прве квалитете 22 к. — до 23 к. — п.
Пшеница нова 22 к. 60 п. до 22 к. 80 п.
Пшеница средња 22 к. 20 п. до 22 к. 40 пот.
Пшеница лакша 22 к. — п. до — к. — пот.
Наполица нова — к. — п. до — кр. — пот.
Јечам 14 круна 60 пот. до 15 кр. — пот.
Зоб нова 15 кр. — пот. до 15 кр. 60 пот.
Кукуруз у зрну н. 12 кр. 20 п. до 12 кр. 60 п.
Кукуруз у клипу н. — кр. — п. до кр. — п.
Маст 132 кр. — п. до — кр. — пот.
Сланина 132 кр. — пот. до — кр. — п.
Сланина паљена 132 кр. — п. до — кр. —
(све од 100 кила.)

Свињи угојени тешки 84 до 86 пот.
Свињи средњи . . 80 до 82 пот.
Свињи лаки . . . 72 до 78 пот
(кила)

Теоци 90 - 96 по киле
Овци пар 24—40 кр
Јагњци ——— пар

Стање воде под Новим Садом

7. фебруара било је . . . . . 0·98
8. фебруара било је . . . . . 1·00

Родитеље изненађује

редовно када СКОТОВУ Емулзију први пут дају деци, која пате од енглеске болести. **СКОТОВА ЕМУЛЗИЈА** чини децу чудновато брзо здравом и снажном,

јача кости

и унапређује њихов цео развитак. Такав одличан успех може се постићи само са исто тако одличним средством. „СКОТ“ садржи искључиво само састојке одличне квалитете и „СКОТОВ“ својствен начин прављења чини, да се утицај повећава и да је „СКОТ“ за старо и младо лако сварљиво, чак и за децу, чије је оздрављење сумњиво.

марком само са Право — рибаком — као знак француског Скотовог поступка.

Цена оригиналној боци
2 Кр. 50 пот.

Може се добити у свим апотекама
1202 3—5

KALOGEN
Бразајеве Францове ракије
КРЕМ ЗА ЗУБЕ је најбоље.
96 8—40

ЛИБМАН и ТОТОВИЋ
НОВИ САД
Житна пијаца бр. 1.
Ћурчијска ул. 37.
ТЕЛЕФОН
бр. 159.
ФАРБАРА
ВЕЛИКО
стовариште
гипса, цемента фирнајза,
лакова, туткала,
пемзле, паркетпасте
и разног материала,
по врло умереној цени.
БРЗА И СОЛИДНА ПОСЛУГА!
769 27—50

ПОМОЋНИК
за струку кратке робе, одлична снага, може одма добити место.
Josef Grosz
168 1—3 у Белој Цркви
(Fehértemplom.)

ЖЕНИДБА.

Добар свршени трговац, Србин, стар 28 година, услед слабог познанства желео би ступити у ближа познанства са старијом и озбиљнијом девојком из отмените фамилије и са скромним миразом. Или ма и са млађом удовицом, са миразом најмање 5—6000 круна. Васпитане имају првенства. Предузимам једну лепу радњу у вароши са врло добрим прометом.

Понуде упутити на администрацију овог листа под шифром: **Родољуб бр. 500.** 156 3—3
(Дискреција строго зајамчена)

Грудне
болове, вратобољу, грозничаво стање, запаљења растерује брзо Ф леров Елза-флуид Једно туце на пробу франко 5 кр. Поручите од E. V. Feller in Stubica, Centrale Nr. 105. (Agramer Kom.)
1303 2—3 **Willi.**

Преч. г. г. свештеницима
јављам, да је изашла из штампе моја књига:

Празничне ПРОПОВЕДИ
за целу годину

У књизи има 38 проповеди, -- дакле уз многе празнике има и по две проповеди.

Цена је књизи у фином и јаком платненом увезу 3 круне и 30 филира (три и по динара). С поштарином 20 фил. више.

Недељних проповеди немам више ни једног примерка ни од једне свеске.

У Осеку (Славонија).

свешт. **Александар Живановић**
165 1—5 кр. професор

Sanatogen
препоручује више од 1000 професора и лечника свију просвећених земаља као најутицајније средство за снажење и освежавање.
Снажи тело.
Јача мишиће.
Може се добити у апотеци и дрогеријама.
Брошире бадава и франко разашиље
BAUER & Cie., Berlin S. W. 48.
1681 5—12

Јавна захвала.

Славно чисто српско православно добротворно друштво „Пријатељ“ у Сегедину исплатило ми је 2000 К што ми је пок. Јован Томин из Шајкаш Ст Ивана завештао, с тога се захваљујем томе јединому чистом српском добротворном друштву и препоручујем га Србима и Српкињама, да се придржавају оне лозинке „Свој своме“ али и оне: **Срби Србима**, јер је то сл. друштво једино за нас само основано

У Шајкаш Ст. Ивану 1 фебр. 1908.

Аца Стојшин Ченејац
167 1—1 наследник 2000 К.

Іа КИСЕЛА КУПУСА
100 кила бруто 10 К 50 пот. **Краставци** једна доза 13 К Пеферони 16 К, са поузећем разашиље из места **Ant. Linek.** Znaim.
102 5—10

Pályázati hirdetmény.

Az ujvidéki ipartestület egy jegyzői, egy pénztárnoki és egy szolgai állásra pályázatot hirdet

A jegyző megválasztása egy évi próbaidőre szól, melynek elteltével az elöljáróság a véglegesités tárgyában külön határoz. A jegyző fizetése egy évre 1600 korona. Megkövetelteti a jegyzőtől, hogy a magyar, német és szerb nyelvet szóval és irásban birja

A pénztárnok a tagok kebeléből választatik. Évi tiszteletdija 400 korona. A pénztárnok megválasztása alkalmával köteles évi fizetésének megfelelő készpénzt vagy takarékpénztári könyvecskét vagy óvadékképes papirt az elnök kezeihez letenni.

A szolga évi fizetése egyelőre 720 korona.

Megkövetelteti ugy a pénztárnoktól mint a szolgától, hogy a magyar, német és szerb nyelvet teljesen birja.

A többi feltétel az ipartestületi elnökségnél megtekinthető

Az összes pályázók a zárt ajánlatokat legkésőbb f. évi márczius hó 5-én déli 12 óráig az elnöknél adják be, később érkezett ajánlat nem lesz figyelembe véve.

Ujvidék, 1908 évi február hó 19 én.

Witz Ferencz,
170 1—3 ipartestületi elnök.